

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Osallistaako kunta, osallistuuko kuntalainen?

Raportin julkistus Demokratiaverkoston tilaisuudessa
5.6.2019

Marianne Pekola-Sjöblom & Sirkka-Liisa Piipponen
[@kuntademokratia](#) [@M_PekolaSjoblom](#)

5.6.2019

Sirkka-Liisa Piipponen & Marianne Pekola-Sjöblom:

Osallistaako kunta, osallistuuko kuntalainen?

Uutta kunnista nro 3/2019. Kuntaliitto.

Mikä on osallisuuden tila näiden tulosten perusteella?

KUNTALIITON
JULKAISUSARJA

UUTTA KUNNISTA

3/2019

RAPORTIN SISÄLTÖ

- 1 Johdanto
- 2 Kuntalain säännöksiä ja käsitteistöä osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- 3 Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kunnissa
- 4 Kuntalaisten palautteenantotavat
- 5 Kuntalaisaloitteet
- 6 Valtuustoaloitteet
- 7 Osallistuminen ja vaikuttaminen kuntalaisen näkökulmasta
- 8 Lopuksi
- 9 Lisätietoja

ISSN 2342-2157 (pdf)
Helsinki 2019

Suomen Kuntaliitto
Tolonen linja 14
00530 Helsinki
Puhelin 09 7711
www.kuntaliitto.fi

Sirkka-Liisa Piipponen & Marianne Pekola-Sjöblom,
Suomen Kuntaliitto

OSALLISTAAKO KUNTA, OSALLISTUUKO KUNTALAINEN?

KESKEISET HAVAINNOT

Kunnat tarjoavat yhä enemmän mahdollisuuksia osallistua, palautetavat perinteisiä

- Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistavat ovat kehittyneet ja monimuotoistuneet. Käyttöön on otettu uusia osallistumisen tapoja. Tätä kehitystä on edesautettu lainsäädäntömuutoksilla.
- Kuntien tarjoamat osallistumisen eri tavat vaihtelevat kunnittain. Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet sekä yhdistysten ja järjestöjen kuuleminen ja yhteishittaminen ovat suosittuja niin pienten kuin suurten kuntien keskuudessa.
- Sosiaalisen median kanavista on tullut internetsivujen rinnalle merkittävä kuntien viestintäkanava.
- Kuntien palautekanavista yleisimmät ovat henkilökohtainen suora palaute, sähköposti ja kunnan internet-sivut. Suurissa kunnissa palautekanavia on käytössä useampia kuin pienissä kunnissa.

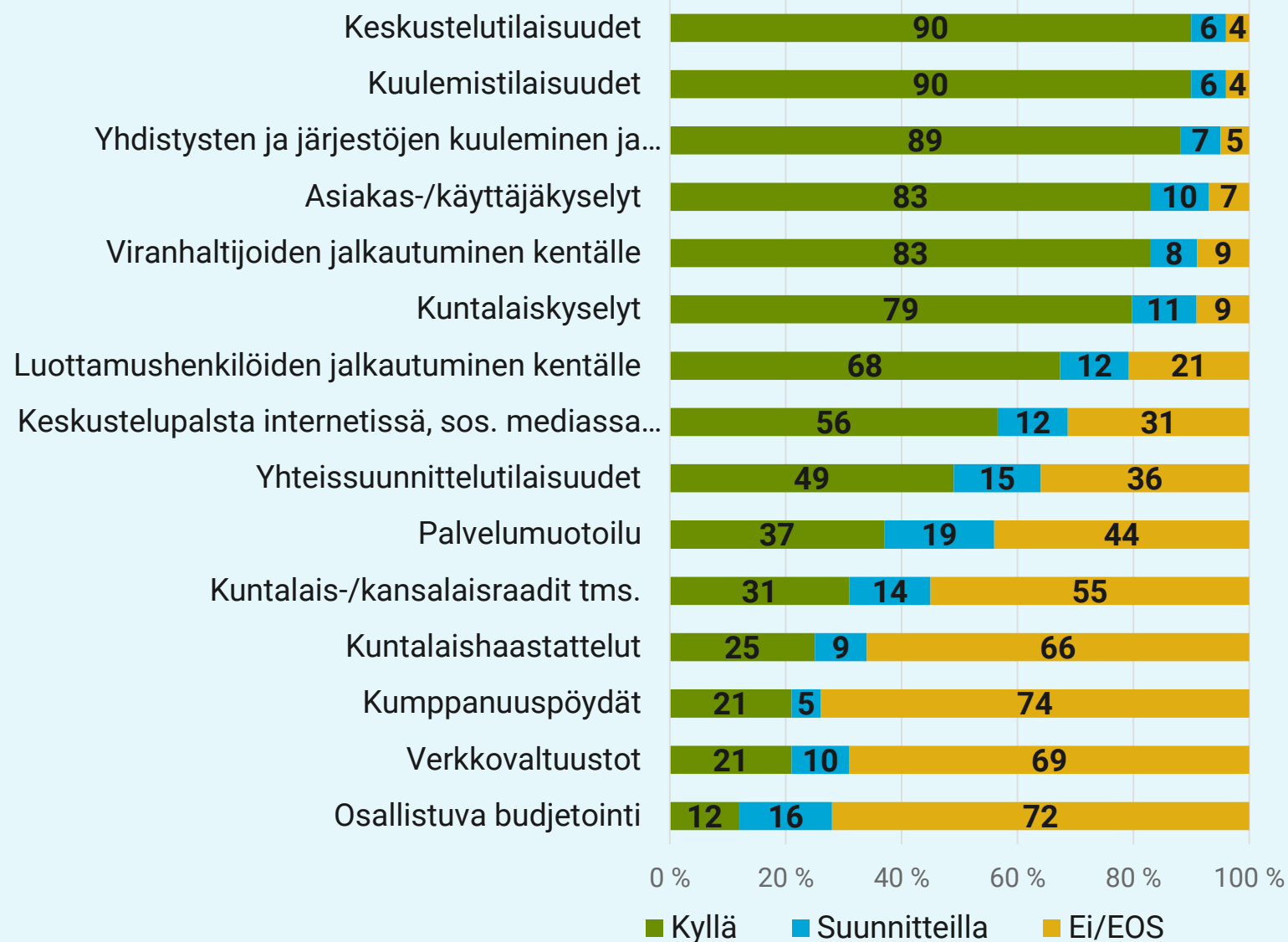
Kuntalaisaloitteita tehdään edelleen vähän, valtuustoaloitteita erityisesti vaalivuotena

- Kuntalaisaloitteet ovat edelleen vähän käytetty vaikuttamisen muoto. Kunnissa tehtiin vuonna 2017 keskimäärin seitsemän aloitetta.
- Kuntalaisaloitteista noin 42 prosenttia eli alle puolet johti vuosina 2013–2017 ehdotuksen toteuttamiseen tai edistämiseen.
- Kunnissa tehtiin vuonna 2017 keskimäärin 15 valtuustoaloitetta.
- Valtuustoaloitteiden tekeminen on aktiivisinta vaalivuosina.
- Valtuustoaloitteet voivat joissain kunnissa toimia osin kuntalaisten aloitteiden ja toiveiden kanavana.

Vaaleissa äänestämisen edelleen tärkeimpänä pidetty vaikuttamiskeino

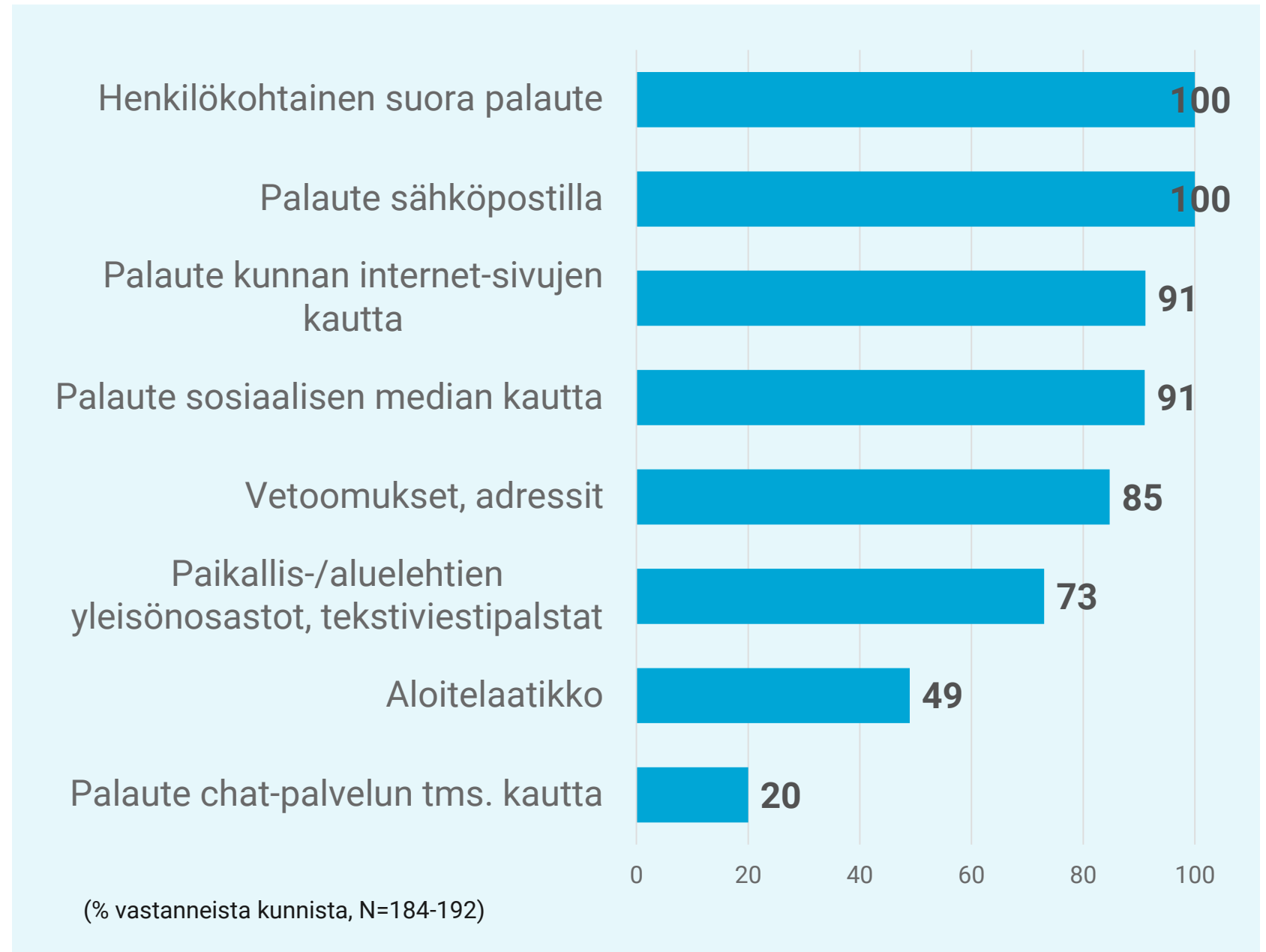
- Kuntalaisten suosituimmat osallistumistavat ovat kunnan tekemään asiakas- tai käyttäjäkyselyyn vastaaminen sekä yhdistysten tai järjestöjen toimintaan osallistuminen.
- Tärkeimpänä vaikuttamiskeinona pidetään edelleen vaaleissa äänestämistä.
- Kuntalaiset pitävät vuorovaikutusta sisältäviä osallistumistapoja vaikuttavimpina tapoin osallistua ja vaikuttaa.

Kunnat tarjoavat yhä enemmän mahdollisuuksia osallistua

(vastausten %-jakauma, N=187-194)

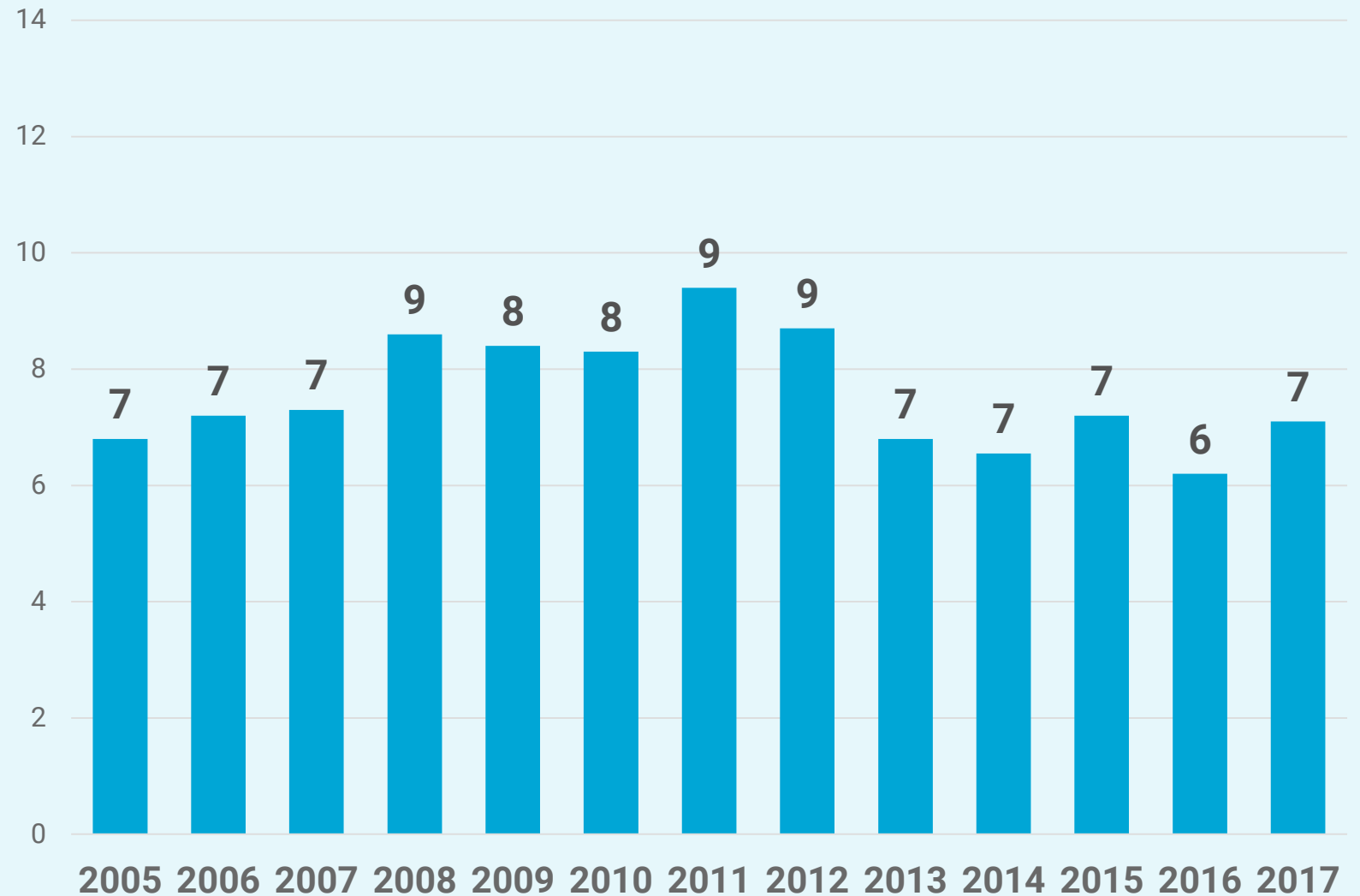
Kunnat saavat kuntalaisilta palautetta monen kanavan kautta

Kuntalaisaloitteita tehdään edelleen vähän

Aloitteiden lkm:t 2017
kuntakokoluokittain keskim.
(min&max):

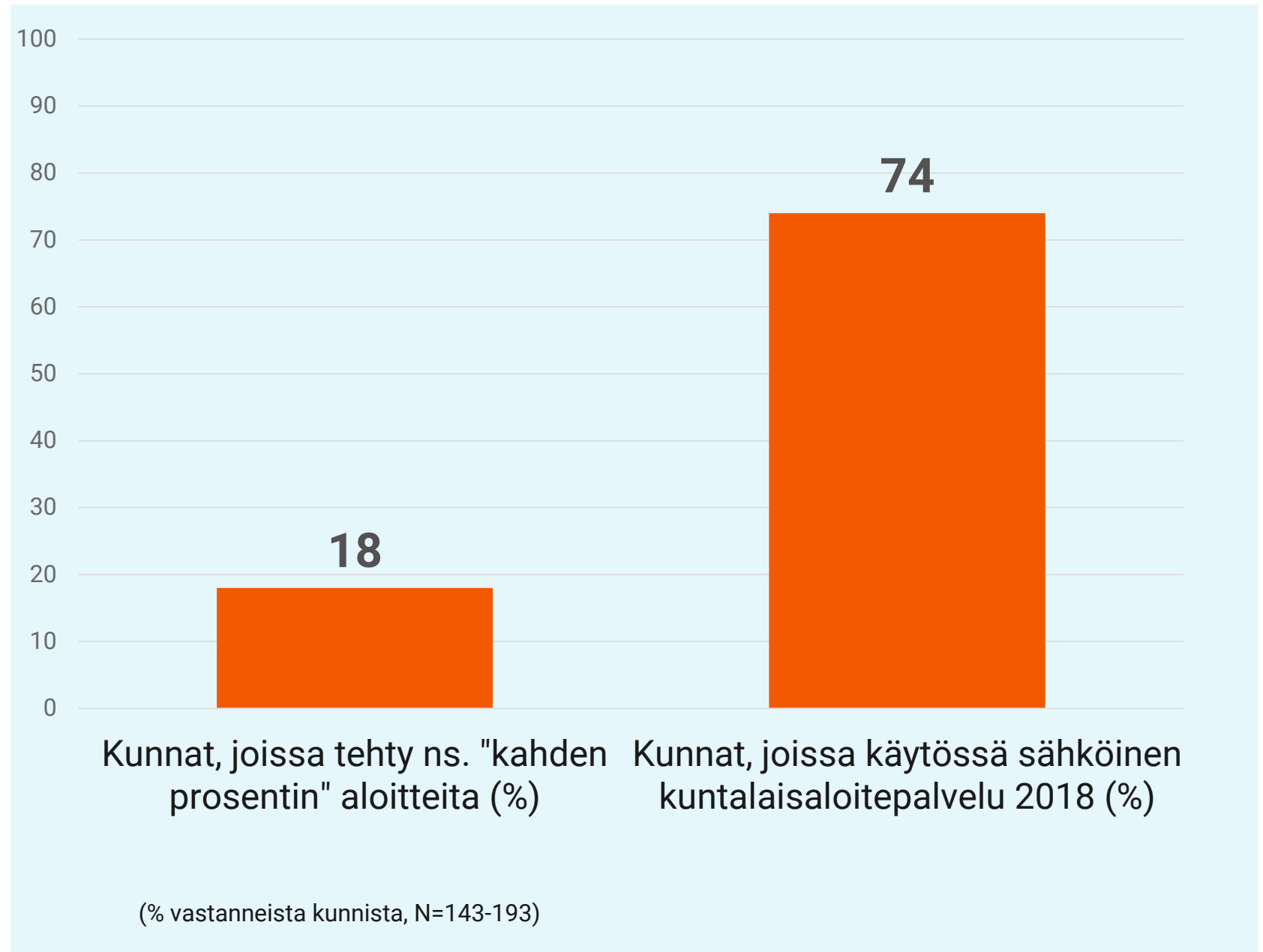
alle 5 000 as. kunnat: 2
yli 100 000 as. kunnat: 42

(Aloitteiden lkm/kunta/vuosi keskimäärin, N-2017=180)

Aloitteita, joissa aloitteen tekijöinä vähintään 2 % kunnan asukkaista, on tehty vajaassa viidesosassa kuntia.

Sähköinen kuntalaisaloitepalvelu käytössä kolmella neljästä kunnasta.

Valtuutetut aktivoituvat tekemään aloitteita vaalivuosina

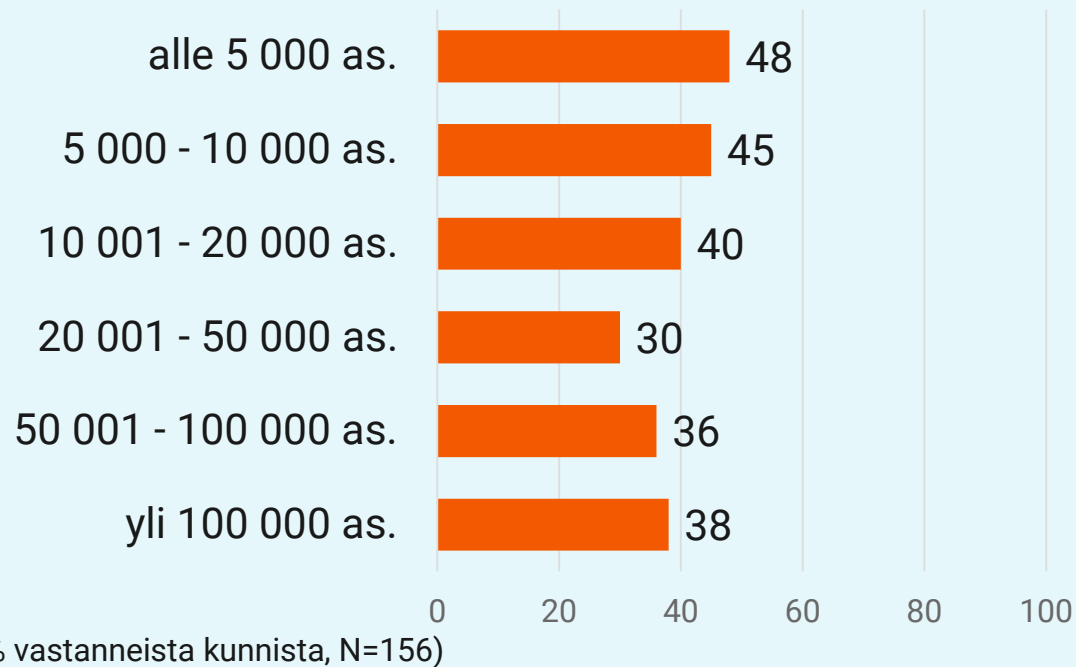
Aloitteiden lkm:t 2017
kuntakokoluokittain keskim.
(min&max):

alle 5 000 as. kunnat: 5
yli 100 000 as. kunnat: 59

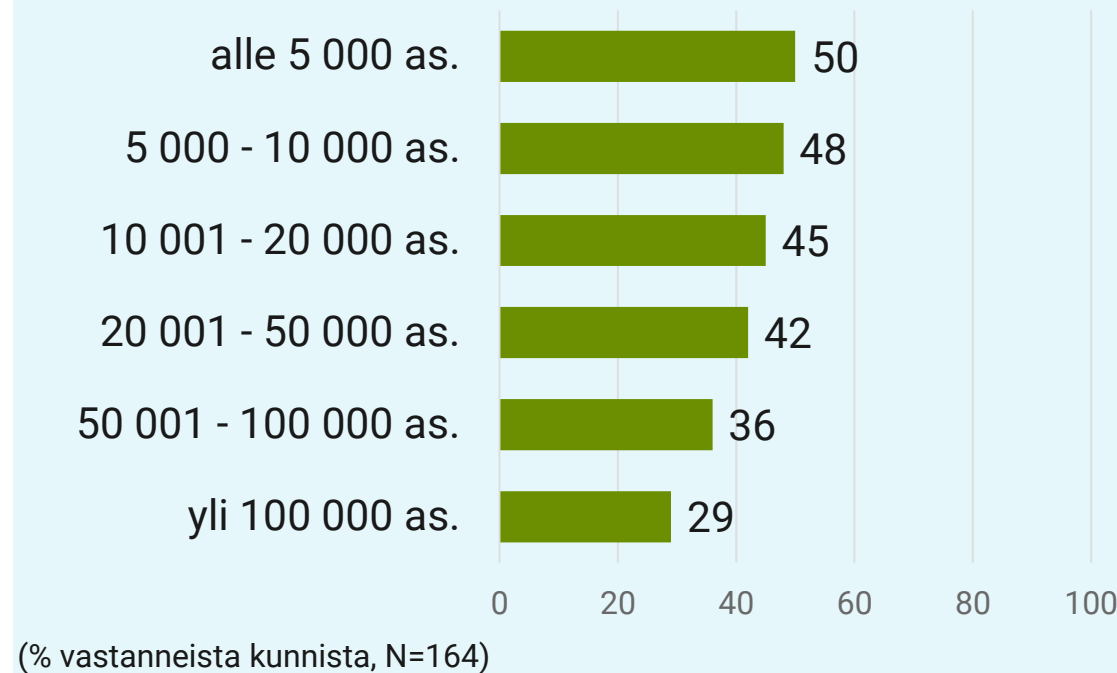

Ovatko kuntalais- ja valtuustoaloitteet johtaneet toimenpiteisiin erikokoisissa kunnissa?

42 % kuntalaisaloitteista johtanut toimenpiteisiin

46 % valtuustoaloitteista johtanut toimenpiteisiin

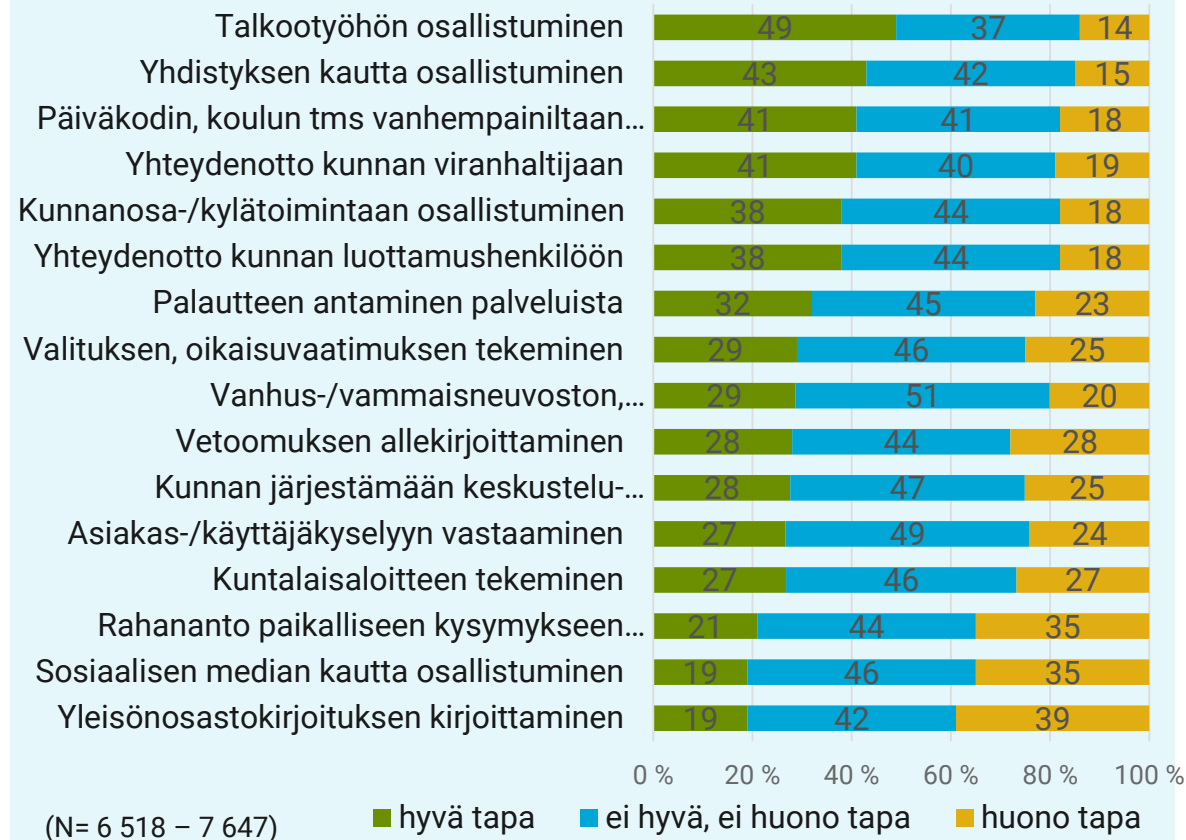
Kuntalaiset pitävät vuorovaikutuksellisia osallistumistapoja tehokkaimpana

Osallistumistapojen käyttö, %

(N=10 875 – 11 091)

Arviot osallistumistapojen vaikuttavuudesta, %

(N= 6 518 – 7 647)

■ hyvä tapa ■ ei hyvä, ei huono tapa ■ huono tapa

Lähde: [Osallistaako kunta, osallistuuko kuntalainen?](#) Utta kunnista nro 3/2019. Kuntaliitto.

Osallisuuden arviointi ja mittaaminen ajankohtaista

▼ Osallisuuden arviointi ja mittaaminen

<u>Tiedoston nimi</u> ▲	Lisätty ▼
Välineitä osallistumisen arviointiin ja mittaamiseen	4.4.2019
Katja Syvärisen esitys Kuntademokratiaverkostossa 13.3.2019	11:21
Vantaan käyttämät osallisuusmittarit	10.1.2019
Vantaalla vuonna (2018-)2019 käytettävät kysymykset/mittarit osallisuustiedon keräämiseen	12:26
Työpajan 26.2.2019 materiaaleja	25.2.2019
Osallisuuden osa-alueet, visualisointi, T. Mustajärvi	11:20
Työpajan 26.2.2019 materiaaleja	25.2.2019
Kuntaliiton keräämät mittarit osallisuuden nelikentässä	11:17
Tiivistelmä osallisuuden mittaamisesta suurissa kaupungeissa	10.1.2019
Osallisuuden mittareita Espoossa, Vantaalla, Tampereella, Oulussa, Turussa ja Jyväskylässä	12:21
THL:n Teaviisarin osallisuusmittarit	10.1.2019
Muuttujaluettelo, vuositieto	11:43
THL osallisuusmittarin perusteluja	10.1.2019

Raportti ladattavissa Kuntaliiton verkkokaupasta

[www.kuntaliitto.fi/verkkokauppa](http://shop.kuntaliitto.fi/verkkokauppa)

http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3593

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

